

***KOMUNITNÝ PLÁN
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
OBCE BYSTRICA
2018 - 2022***

1. Úvod

1.1 Čo je komunitný plán sociálnych služieb

1.2 Aktéri komunitného plánovania sociálnych služieb

1.3 Hlavné princípy komunitného plánovania

1.4 Východiská a dokumenty nadväzujúce na tvorbu komunitného plánu

2. Organizácia procesu komunitného plánovania

3. Priebeh spracovania Komunitného plánu sociálnych služieb na roky 2018 – 2022

3.1 Prípravná fáza

3.2 Analytická a strategická fáza

3.2.1 Seniori

3.2.2. Deti, mládež a rodina

3.2.3 Osoby s ťažkým zdravotným postihnutím

3.2.4 Osoby v ťažkých životných situáciách a nezamestnaní

4. Záver

4.1 Záverečné ustanovenia

1.1. Čo je komunitný plán sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb obce Bystrička bol spracovaný v roku 2018 v zmysle Zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, ktorý je platný od 1.1.2009.

Komunitný plán je metóda, pomocou ktorej môžeme plánovať obsah a rozsah sociálnych služieb tak, aby zodpovedali špecifikám našej obce a potrebám našich občanov. Snahou je, aby sa postupne v ďalšom období zabezpečovali úlohy a ciele stanovené v Komunitnom pláne sociálnych služieb. Komunitné plánovanie konfrontuje a zosúladzuje záujmy všetkých zúčastnených strán a vytvára priestor pre hľadanie najlepších stratégií prostredníctvom vzájomnej spolupráce.

1.2 Aktéri Komunitného plánovania sociálnych služieb

Aktéri komunitného plánovania sociálnych služieb:

- Objednávateľia sociálnych služieb – samospráva (podieľa sa na spolufinancovaní)
- Poskytovatelia sociálnych služieb –právnická osoba zriadená vyšším územným celkom alebo založená vyšším územným celkom (ďalej len „verejný poskytovateľ sociálnej služby“) a iná osoba (ďalej len „neverejný poskytovateľ sociálnej služby“), ktorá spĺňa podmienky pre poskytovanie sociálnej služby určené zákonom o sociálnych službách.
- Užívatelia sociálnych služieb - osoby, ktorým sú poskytované sociálne služby alebo ktoré o ne žiadajú z dôvodu ich nepriaznivej sociálnej situácie. Užívateľom sociálnych služieb sa môže stať v priebehu svojho života každý občan.
- Verejnosť - rodinní príslušníci užívateľov sociálnych služieb, občania žijúci v obci, ktorých sa poskytovanie sociálnych služieb priamo nedotýka, ale v blízkej budúcnosti môžu patriť k potenciálnym užívateľom sociálnych služieb, prípadne poskytovanie sociálnych služieb môže ovplyvniť kvalitu ich života.

Všetci aktéri majú v procese plánovania rovnaké práva a povinnosti.

1.3 Hlavné princípy komunitného plánovania

1. Partnerstvo medzi všetkými účastníkmi komunitného plánovania – v komunitnom plánovaní majú potreby a ciele všetkých účastníkov rovnakú váhu a názorom všetkých strán musí byť venovaný rovnaký priestor.
2. Zapájanie miestneho spoločenstva do komunitného plánovania je potrebné osloviť a zapojiť verejnosť tak, aby ponuka na spoluprácu bola

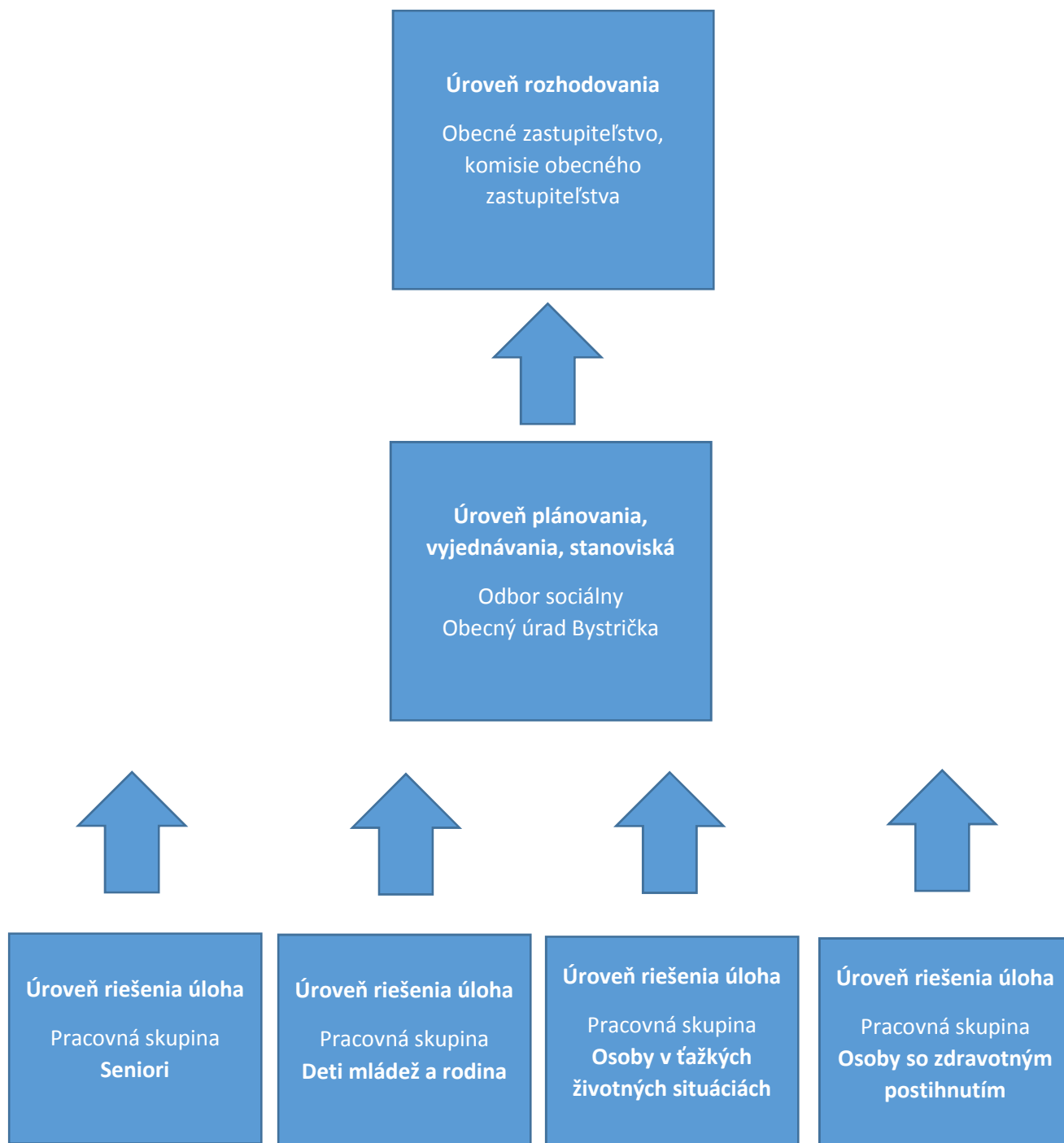
- zrozumiteľná (napr. podľa špecifík komunity, spôsobu života, záujmov, etnickej príslušnosti a pod.). Nikto nemá byť vylučovaný a diskriminovaný.
3. Hľadanie nových personálnych a finančných zdrojov – významnú úlohu v tejto oblasti má i spolupráca s podnikateľskými subjektmi, ktoré sa angažujú v sociálnej oblasti, pomoc dobrovoľníkov, svojpomocné skupiny, pomoc rodiny, susedská výpomoc a pod.
  4. Práca s informáciami – všetky subjekty zapojené do komunitného plánovania majú právo na rovnaký prístup k informáciám.
  5. Priebeh spracovávania komunitného plánu – má zásadný vplyv na výsledný strategický dokument. Proces prípravy komunitného plánu je založený na vyhľadávaní, zapájaní a diskusii rôznych skupín ľudí, čo zabezpečuje, že navrhovaný systém sociálnych služieb bude špecifický a bude plne zodpovedať miestnym potrebám, podmienkam a dostupným zdrojom.
  6. Zohľadnenie už vytvorenej a osvedčenej práce a spolupráce – pokračovanie a zdokonaľovanie fungujúcej spolupráce medzi všetkými účastníkmi komunitného plánovania prináša kvalitnejšiu ponuku sociálnych služieb, ktorá sa odráža aj v kvalite životných podmienok obyvateľov mesta.
  7. Kompromis priania a možností – výsledkom komunitného plánovania je vždy kompromisné riešenie medzi tým, čo chceme, a tým, čo máme k dispozícii.

1.4 Východiská a dokumenty nadväzujúce na tvorbu komunitného plánu

Komunitný plán sociálnych služieb obce Bystrička vychádza z nasledovných strategických dokumentov:

1. *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja*
2. *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bystrička*
3. *Všeobecne záväzne nariadenie o spôsobe poskytovania sociálnych služieb obcou Bystrička*

2 ORGANIZÁCIA PROCESU KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA

3. Priebeh spracovania KPSS obce Bystrička na roky 2018 - 2022

Samotná tvorba KPSS prebiehala v troch fázach:

- 1) Prípravná fáza
- 2) Analytická fáza
- 3) Strategická fáza

3.1 Prípravná fáza

Iniciátorom komunitného plánovania sociálnych služieb v Obci Bystrička bol Odbor sociálny Obecného úradu Bystrička v zmysle povinnosti vyplývajúcej zo Zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách.

V rámci prípravy KPSS boli identifikované nasledovné cieľové oblasti, ktorým taktiež zodpovedali vytvorené pracovné skupiny

- Seniori
- Deti, mládež a rodina
- Osoby so zdravotným postihnutím
- Osoby v ťažkých životných situáciách

3.2 Analytická a strategická fáza

Analytická fáza komunitného plánovania bola prioritne orientovaná na získanie komplexného pohľadu na aktuálnu východiskovú situáciu v oblasti poskytovania sociálnych služieb na území obce a to najmä na:

- zmapovanie súčasného stavu poskytovania sociálnych služieb na území obce a súvisiacich problémov,
- zistenie potrieb užívateľov, poskytovateľov sociálnych služieb a názorov verejnosti.

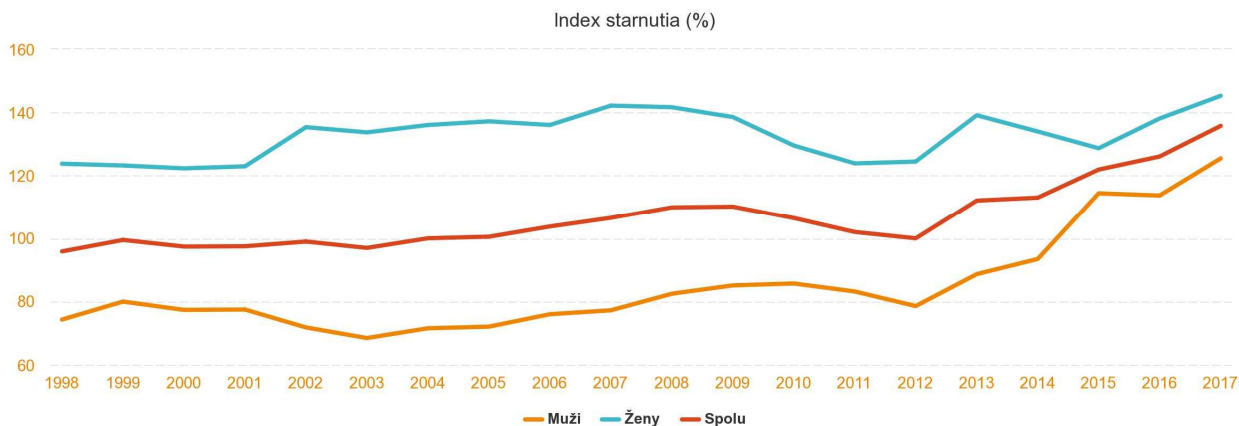
3.2.1 SENIORI

Identifikácia problému:

- osamelí seniori so zdravotnými problémami
- je málo informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb
- chýba terénna opatrovateľská služba poskytovaná obcou
- chýba pobytová sociálna služba

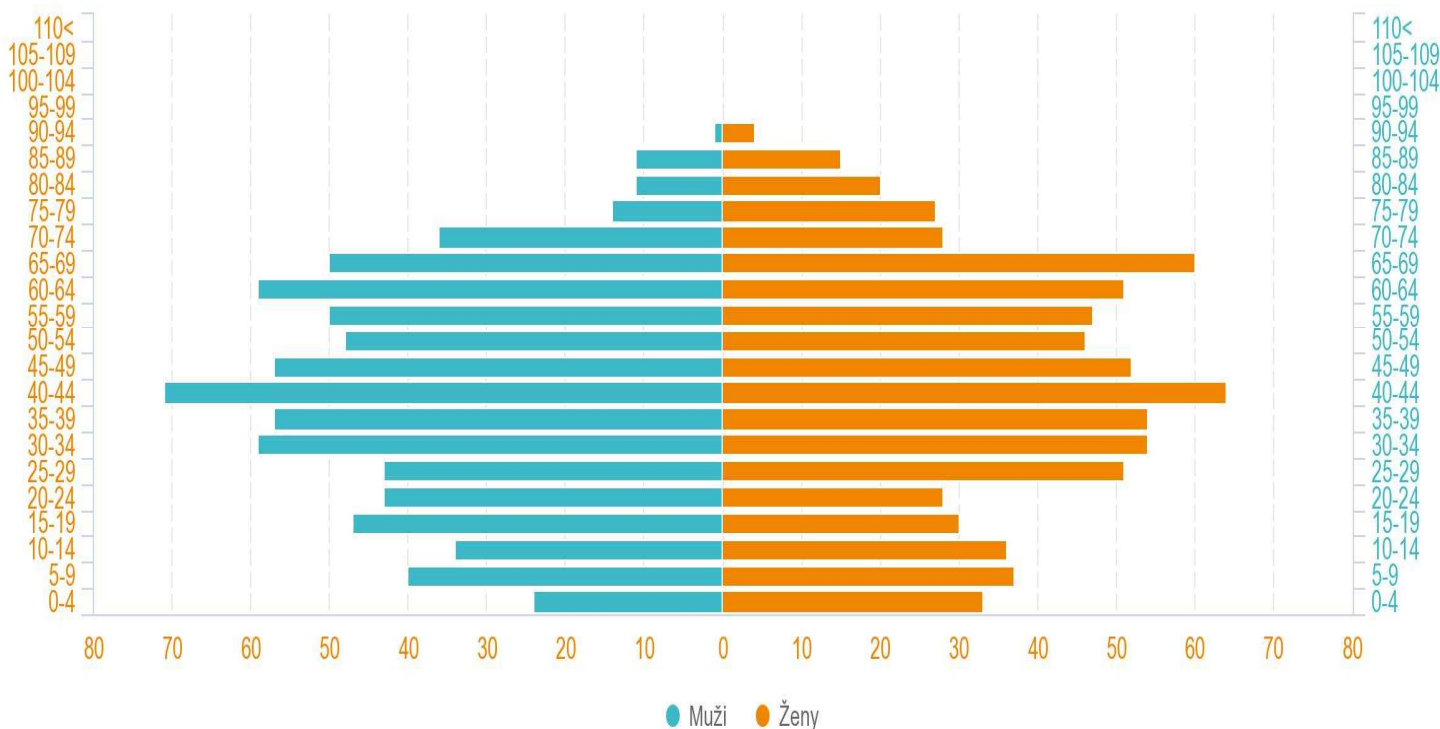
Z hľadiska početnosti ide o jediná sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity.

Index starnutia v obci Bystrička k 31.12.2017

Zdroj: www.statistics.sk

Veková štruktúra obyvateľstva k 31. 12. 2017 (osoby podľa vekových skupín)

Zdroj: www.statistics.sk

Na základe uvedených tabuliek vidíme, že krivka indexu starnutia obce Bystrička má vzostupnú tendenciu, ako aj veková štruktúra obyvateľov v poproduktívnom veku tvorí vysoké percento obyvateľov obce Bystrička. Z toho vyplýva, že sa jedná sa o skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby. Nasvedčuje tomu aj narastajúci dopyt po kvalifikovaných opatrovateľkách, obec žiaľ nedisponuje opatrovateľskou službou.

Možnosť poskytovania opatrovateľskej služby majú v súčasnosti občania len prostredníctvom neziskovej organizácie Samaritán. Doplatok obce v tomto prípade je 3,50 € / 1 hod. Čím obec zmierňuje finančnú záťaž pre seniorov, ktorí sú odkázaní na opatrovateľskú službu.

Problém vidíme aj v nedostatočnom informovaní o nároku občanov na sociálne služby, alebo nároku občanov poberať sociálne dávky, obec má záujem o vypracovaní informačného systému pre občanov, kde ich bude podrobne informovať o ich možnostiach.

V obci funguje jedáleň pre dôchodcov, prostredníctvom Podnikateľskej činnosti obce Bystrička. Od 01.06.2017 je stanovená cena jedného lístka 2,40 €, doplatok obce je 1,10 €. Cena jedálneho lístka sa priebežne mení spolu s narastajúcimi nákladmi.

Strategický plán:

- Optimálna forma starostlivosti o seniorov je starostlivosť poskytovaná v ich domácom prostredí. Väčšina starších občanov chce zostať vo svojich domácnostiach tak dlho ako je to možné, čo obvykle závisí od zdravotného stavu seniora a jeho sociálneho zázemia. Sociálne zázemie je určované viacerými faktormi, medzi ktoré patrí schopnosť pokryť výdavky domácnosti. Prioritou obce je vypracovať Dodatok k VZN o spôsobe poskytovania sociálnych služieb obcou Bystrička, ktorý bude určovať podmienky poskytovania sociálneho balíčka pre seniorov.
- Vypracovať informačný leták pre seniorov, v ktorom budú informovaní o možnostiach poskytovania sociálnych služieb obcou Bystrička, Žilinským samosprávnym krajom a v neposlednom rade zabezpečiť informovanosť o nároku občanov poberať príspevky, poskytované ÚPSVaR.

3.2.2 DETI, MLÁDEŽ A RODINA

Identifikácia problému

- chýba vyhľadávacia činnosť sociálne slabších rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc
- chýba organizácia mladých, ktorá by zabezpečila vhodné trávenie voľného času mladých resp. voľnočasové aktivity rodín s deťmi

Mládež v obci nie je dostatočne organizovaná, nenachádza sa tu záujmový spolok mládeže, zabezpečujúci voľnočasové aktivity mládeže. Na druhej strane v obci je možnosť športového vyžitia na úrovni, deti majú možnosť športovať na ihrisku, od r. 2008 je vybudované aj multifunkčné ihrisko. Telovýchovná Jednota prenajíma ihrisko martinskému futbalovému klubu Fomat Martin – dorastenci a žiaci. Bystrička nemá vytvorené družstvo žiakov a dorastencov, z dôvodu nezájmu mládeže. Kedykoľvek by bol záujem o vytvorenie družstva, obec poskytne bez problému areál ihriska, na športové aktivity.

Aktívne pracuje Dobrovoľný hasičský zbor v obci, ktorý zapája už deti v predškolskom veku + mládež. Máme vytvorené družstvá, ktoré sa zúčastňujú aj rôznych celookresových súťaží. Taktiež sa DHZ aktívne zúčastňuje rôznych športových či kultúrnych akcií, organizovaných obcou, kde je zainteresovaná aj mládež.

Obec sa nachádza v krásnom horskom prostredí, rodiny s deťmi majú možnosť turistických aktivít.

Výborná je vzájomná spolupráca obecného úradu so Základnou a Materskou školou Bystrička, ktorej je obec zriaďovateľom. Deti sa aktívne zapájajú do podujatí organizovaných obcou, napr. podujatia pre dôchodcov, pre jubilantov, uvítanie detí a iné rôzne slávnosti.... Sú pre nich organizované Fašiangový karneval, Deň detí, Mikuláš, Tvorivé dielne ... Aktívne pracuje Základná škola, ktorá deťom organizuje rôzne výlety aj mimo školského roka.

Zásady poskytovania finančnej podpory pri stravovaní sociálne odkázaných detí v školskej jedálni v prípade potreby je riešené prostredníctvom ÚPSVaR.

Obec nemá vypracovanú vlastnú legislatívu na podporu detí zo sociálne slabších rodín. Z toho vyplýva nutnosť orientovať sa skôr na mladých zo sociálne slabších a ohrozených rodín (rodina, ktorá sa ocitla v núdzi). Dlhodobým neriešením krízovej situácie dochádza k rozkladu rodiny, v konečnom dôsledku až odlúčenie detí od rodičov na základe rozhodnutia súdu. Obec momentálne nemá deti umiestnené v náhradnej rodinnej starostlivosti, ani v detskom domove.

Strategický plán: Hlavnou úlohou obce je udržiavať, podporovať a rozvíjať kultúrne hodnoty, starať sa o národné kultúrne dedičstvo, rozvíjať miestne a celonárodné hodnoty a tradície, podieľať sa na vytváraní nových, podporovať a rozvíjať na dobrovoľnej báze tvorivé záujmové umelecké, vzdelávacie a voľnočasové aktivity jednotlivcov i rôznych skupín obyvateľstva, spolupracovať s jednotlivými organizáciami a podporovať zapájanie detí a mládeže do činností miestnych spolkov – Dobrovoľný hasičský zbor, Folklórny súbor Hrádok, miestne ochotnícke divadlo atď.

3.2.3 OSOBY S ŤAŽKÝM ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

Identifikácia problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov so zdravotnými problémami, ŤZP
- je málo informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb
- nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou
- chýba možnosť zamestnať zdravotne postihnuté osoby
- nie je vyriešená bezbariérovosť v obci
- Skupina občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré sú buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou
- Z kritériálneho hľadiska charakteru postihnutia rozdeľujeme občanov so zdravotným postihnutím do 5 základných kategórií:
  - mentálne a psychické postihnutia
  - zmyslové postihnutia
  - postihnutia pohybového aparátu
  - kombinované postihnutia
  - ostatné postihnutia (mnohé majú charakter civilizačných ochorení)

Každá z uvedených kategórií postihnutých má rozdielne dopady na sociálne následky postihnutia a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti pri ich uspokojovaní. Zákon o sociálnych službách venuje dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb, čo sa týka sortimentu ich druhov, ako aj foriem poskytovania. Mimo oblasť sociálnych služieb je najdôležitejším právnym predpisom v novej legislatíve podpora sociálneho začlenenia fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti. V spolupráci s ÚPSVaR je možnosť vytvorenia chránenej dielni pre zamestnanie zdravotne postihnutej osoby. Zároveň je potrebné zvyšovanie informovanosti o možnosti zamestnávania sociálne vylúčených občanov v podnikateľskom sektore. V obci nefunguje miestna organizácia postihnutých osôb. Kvôli adresnosti pri riešení problémov zdravotne postihnutých, bolo by vhodné založiť miestnu organizáciu v obci. Obec prispieva na čiastočnú úhradu nákladov stravy pre seniorov a zdravotne postihnutých. Postup a podmienky pri poskytovaní stravovania dôchodcom a zdravotne postihnutým občanom v obci sú upravené vo VZN. Bezbariérovosť v obci nie je riešená.

Strategický plán:

Preskúmať možnosť a potrebu poskytovania terénnej opatrovateľskej služby a ambulantnej sociálnej služby v dennom stacionári.

Preskúmať možnosť založenia miestnej organizácie zdravotne postihnutých osôb.

V spolupráci MO zdravotne postihnutých a na základe vyhlášky Ministerstva

životného prostredia SR č. 532/2002, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie treba vyriešiť bezbariérovosť v obci.

3.2.4 OSOBY V ŤAŽKÝCH ŽIVOTNÝCH SITUÁCIÁCH A NEZAMESTNANÍ

Skupina občanov, ktorá stratila záujem o prácu a zamestnanie.

Identifikácia problému:

- chýbajú možnosti zamestnať obyvateľov s nízkym vzdelaním
- chýba systém motivácie a sprevádzania pre rozvoj zamestnanosti
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami
- nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi a samosprávou
- chýba vyhl'adávací činnosť občanov odkázaných na pomoc
- chýbajú preventívne sociálne opatrenia a financíí

V spolupráci s ÚPSVR Martin sa obec podieľa na realizácii národných projektov zameraných na aktivačnú činnosť, organizuje verejnoprospešné práce alebo využívala dlhodobo nezamestnaných na menšie obecné služby. V rámci tejto činnosti podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. Dlhodobo nezamestnaní občania sa stavajú čoraz väčším problémom. Najčastejším dôvodom dlhodobého zotrávania v režime nezamestnanosti je ich nedostatočné alebo minimálne vzdelanie a nízka zručnosť pre potreby trhu práce

Strategický plán: V obci nie je vytvorené Komunitné centrum. Úlohou komunitného centra v zmysle zákona je účinne pomáhať sociálne slabším a neprispôsobivým občanom, osvojovať si správne návyky pre ďalšie uplatnenie v živote. Vytvorenie komunitného centra je podmienené špecifickými kritériami, v prípade ak obec kritériá splní, bude o zriadení komunitného centra uvažovať

4. Záver

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Práve komunitné plánovanie by malo dať odpoveď na otázky ohľadne potrebných služieb v našej komunite, ako majú byť lokalizované, aké ľudské a finančné zdroje máme k dispozícii?. Určite je prínosom prístup štátu, že vytvára legislatívny rámec na

presun kompetencií v danej oblasti. No zároveň je potrebné upozorniť na nedostatočné finančné krytie daného zámeru zo strany štátu. Obec preto musí využívať aj iné zdroje financovania.

Je na samospráve a na všetkých občanoch obce, ako zabezpečí svoje poslanie vytvoriť pre občanov miesto pre dôstojný a plnohodnotný život.

4.1 Záverečné ustanovenia

1. Tento KPSS obce Bystrička vypracovala Zuzana Judáková – sociálny odbor obce Bystrička
2. Obec Bystrička – sociálny odbor predložil podľa § 83, ods. 4 Zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov Návrh KPSS na verejnú diskusiu od 16.10.2018 do 22.10.2018
3. Pripomienkové konanie k Návrhu KPSS od 17.10.2018 do 31.10.2018
4. KPSS bol prijatý uznesením OZ v Bystričke č. 507/2018 zo dňa 06.11.2018
5. KPSS bol schváleným Žilinským samosprávnym krajom dňom a nadobúda účinnosť týmto dňom.